

החובל פרק שמיני בבא קמא

פה.

עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ב מ"ג חובל
ומזיק הלכה י סמג
ע"פ ע' טו"ש פ"ח ס' ס'
מכ שפ"ק טו:
יב ב מ"י שם הלכה ט'
וע"פ בהשגות וזמ"מ
טו"ש ע"פ ספ"ק יט:
ב ב טו"ש פ"ד ס' שלו
ספ"ק פג:
כא ד מ"י שם ספ"ק כח:
טו"ש פ"ח ס' מכ
ספ"ק כ:
כב ה ו מ"י שם הלכה יח
טו"ש ע"פ ספ"ק כח:
כג ו מ"י שם וע"פ ג' מ"מ
טו"ש ע"פ ספ"ק כג:
כד ח מ"י שם הלכה
ז טו"ש ע"פ ספ"ק
כז:
כה י מ"י שם הלכה א ג
טו"ש ע"פ ספ"ק ג
ד:

מוסף רש"י

באריא ארבה. כלריה
אורי (ב"מ קא). ליתן
צער במקום נזק. אפילו
היה דליקא מק משלם נמי
זכר, דלא מילא צער דכחיה
רמחמא הינו דלילקא נזק,
כגון כחולא שפיר על צפוני
דלא אפחמיה מפקסיה
(דע"ר כו) שפ"ק שטות
לו דמי דרין פטורים אמו
מן הצער לומר ואלו קנסה
ידו ים עליו לתקנה כלל
מה שילקא, אלא אומרים
ש לו לתקנה כנס שאינו
מאכזר כל כך וזה חכמה
בדבר ויעזיר (שוחט כח) ש
ואפי"ש שיש שם משלמים
הקנס משלם אף הצער,
ומקרה יתירא קדשה, דלא
כחיה כחיה חכמה, דלא
למה לו פגע חמת פגע
(דע"ר טז).

רבינו חננאל (תמשיך)

במאי פליגי, אמ' רבא
אשכחתינו לרבנן כול'.
ואוקימנא, כולי עלמא
מבה נחנה לאגד יתירא.
פירי צירי לקשר המכה
אבל לא קשרה חזקה
יתירה. דר' יהודה סבר
כיון דלא יחנה לאגד
יתירא ועבר התחיל ועשה
בה אמר יתירא פטור
החובל מן השבת, מיהו
הרפוי שאמרה התורה
ורפא ירפא מכל מקום
חייב ברפוי. ורבנן קמאי
דחתול הבירוא מקשי
שבת לרפוי, מה רפוי
חייב אף שבת נמי חייב.
ורבנן בתראי אמרי כתי'
ר' שבתו, וקומא לן
אכין ורקין מיעוטא, ורק
זה מיעוט אגד יתירא
יחסי בר' יהודה אמ' פטור
הרפוי שאמרה התורה
ורפא ירפא מכל מקום
חייב ברפוי. ורבנן
קמאי דחתול הבירוא
מקשי שבת לרפוי, מה
רפוי חייב אף שבת
חייב, ורבנן בתראי אמ'
כתי' ר' שבתו יתן
ורפא ירפא ומקשי רפוי
לשבת מה שבת פטור
אף רפוי פטור. ורפא
ירפא, לבר' י' שמעאל
דאמי מין שנינה רשות
לרפא לרפוי. תנו רבנן
מנין שאם עליו בה צמחים
ובל'ל. תנא קמאי דהא
בריתא כרבנן קמאי, ור'
יוסי בר' יהודה אמ' פטור
סמס. איכא למימר כאבוה

בבב ופרט המדוחקין זה מזה. נראה לר"י דככלל ופרט המדוחקין זה מזה דפליגי מנאי דהכא וההוא דפליגי נמי אבי ורבא צריש צנות כותים (מה דף ג). היינו דוקא צדד ענינא אכל צתרי עניני לביע' אין דנין דמוכח צפ"ק דפסחים (דף ו: ושם) ובכלל המנחות (מנחות נה: ושם) והיה נדמנר הדין (סנהדרין דף נו. ושם) גבי והומת ותלית אס נחשזנו כחרי עניני לפי שמדוחקין יותר מאותם שצבאן ושנדה אחיה היה נדמנר הדין ככ"ע אכל אס נחשזיה כחד ענינא אחי סוגיא דהתם כמ"ד אין דנין:

לדמים יתירים. פי' בקונטרס דאי לא כתיב אלא כויה ה"א אפילו אית ליה חבורה דמי כויה הוא דמשלם אכל תרמי לא משלם קמ"ל דמשלם תרמיהו (ו) צער במקום נזק ואין נראה לר"י דהא צער במקום נזק נפקא לן מפלע חמת פלע ועוד דלמה היה לנו לומר שהצער יפטר את הנזק ואת הרפוי ונראה לר"י לדמים יתרים שמשלם צער שיש בו רועס יותר מצער שאין בו רועס אע"פ שאין מצטער צוה יותר מצוה משלם יותר לפי שמתגנה מחמת הרועס: **ע"ל** בו צמחים ב'. כעלל אמדוהו מיירי דאי צאמדוהו הא אמרינן לקמן (דף סג). אמדוהו והיה מתנונה והולך אין נותנין לו אלא כמו שאלמדוהו: **שנייתנה** רשות **רפוא** **רפואות**. ואפי"ס והא מרפא לחמיה שמתנין ליה וי"ל דהיא חרמא מכה ידיו אלא חולי הכא צדי שמים כשמרפא נראה כסותר גזירת המלך קמ"ל דשרי: **עבר** ע"ל דברי הרופא. לא חשיב ליה פושע כ"כ: **פשעת** בנפשך ומפסדת ל'. היכא דלא אמדוהו: רואין

קמפילגי רבנן סברי מכה ניתנה לאגד ורבי יהודה סבר מכה לא ניתנה לאגד רפוי דתנא ביה קרא מיחייב שבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ואמינא להו אנא אי מכה לא ניתנה לאגד רפוי נמי לא מיחייב אלא דכולי עלמא מכה ניתנה לאגד ולא ניתנה לאגד יתירה ר' יהודה סבר כיון דלא ניתנה לאגד יתירה רפוי דתנא ביה קרא מיחייב שבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ורבנן סברי כיון דתנא ביה קרא ברפוי אשבת נמי מיחייב דאיתקש לרפוי ור' יהודה סבר שבת לא מיחייב דמיעטיה רחמנא רק ורבנן רק לשלא מחמת המכה הוא דאתא ולרבנן בתראי דאמרי כל שחייב בשבת חייב ברפוי וכל שאינו חייב בשבת אינו חייב ברפוי רפוי דתנא ביה קרא למה לי מיבעי ליה לכדתנא דבי ר' י' שמעאל דתניא (ב' דבי ר' י' שמעאל אומר ורפא ירפא מכל מקום חייב ברפוי שבת נמי חייב. ורבנן בתראי אמרי כתי' ר' שבתו, וקומא לן אכין ורקין מיעוטא, ורק זה מיעוט אגד יתירא יחסי בר' יהודה אמ' פטור הרפוי שאמרה התורה ורפא ירפא מכל מקום חייב ברפוי. ורבנן קמאי דחתול הבירוא מקשי שבת לרפוי, מה רפוי חייב אף שבת נמי חייב. ורבנן בתראי אמרי כתי' ר' שבתו יתן ורפא ירפא ומקשי רפוי לשבת מה שבת פטור אף רפוי פטור. ורפא ירפא, לבר' י' שמעאל דאמי מין שנינה רשות לרפא לרפוי. תנו רבנן מנין שאם עליו בה צמחים ובל'ל. תנא קמאי דהא בריתא כרבנן קמאי, ור' יוסי בר' יהודה אמ' פטור סמס. איכא למימר כאבוה

רבי סבר אין דנין. הכא נמי כויה נאמרה מחילה כלל דכויה משמע בין שיש עמה חבורה בין שאין עמה חבורה ואי היו חבורה סמך ליה היו דרשי חבורה פטור ואין בכלל אלא מה שצפירט יש עמה חבורה אין אין עמה חבורה לא השתא דכתיב פלע צימיה לא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בכלל ופרט המדוחקים זה מזה קמפלגי רבי סבר אין דנין אותו בכלל ופרט וכן עזאי סבר דנין אותו בכלל ופרט וכי תימא חבורה לרבי למה לי לדמים יתירים: אומדין כמה אדם כיוצא בזה רוצה ליטול וכו': צער במקום נזק היכי שיימינן אמר אבוה דשמואל אומדין כמה אדם רוצה ליטול לקטוע לו ידו לקטוע לו ידו לא צער לחוריה הוא הא כולוהו חמשה דברים איכא ועוד בשופטני עסקינן אלא לקטוע ידו הקטועה ידו הקטועה נמי לא צער לחוריה איכא הא צער ובושת איכא דכסיפא ליה מילתא למשקל מבשרו למשדייה לכלבים אלא אומדין כמה אדם רוצה ליטול לקטוע לו ידו המוכתב למלכות בין סם לסייף אמרי הכא נמי לא שקיל ומצער נפשיה אלא אומדין כמה אדם רוצה ליתן לקטוע לו ידו המוכתב למלכות בין סייף לסם האי ליטול ליתן מבועי ליה אמר רב הונא בריה דרב יהושע ליטול זה מזה מה שנתן זה: רפוי הכהו חייב לרפאותו וכו': [ת"ר] יעלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפאותו וחייב ליתן לו דמי שבתו שלא מחמת המכה אינו חייב לרפאותו ואינו חייב ליתן לו דמי שבתו ר' יהודה אומר אף מחמת המכה חייב לרפאותו ואינו חייב ליתן לו דמי שבתו וחכמים אומרים שבתו ורפאותו כל שחייב בשבת חייב ברפוי ושאנו חייב בשבת אינו חייב ברפוי במאי קא מיפלגי אמר רבא אשכחתינו לרבנן כבי רב דיתבי וקאמרי הכא במכה ניתנה לאגד קמפילגי רבנן סברי מכה ניתנה לאגד ורבי יהודה סבר מכה לא ניתנה לאגד רפוי דתנא ביה קרא מיחייב שבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ואמינא להו אנא אי מכה לא ניתנה לאגד רפוי נמי לא מיחייב אלא דכולי עלמא מכה ניתנה לאגד ולא ניתנה לאגד יתירה ר' יהודה סבר כיון דלא ניתנה לאגד יתירה רפוי דתנא ביה קרא מיחייב שבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ורבנן סברי כיון דתנא ביה קרא ברפוי אשבת נמי מיחייב דאיתקש לרפוי ור' יהודה סבר שבת לא מיחייב דמיעטיה רחמנא רק ורבנן רק לשלא מחמת המכה הוא דאתא ולרבנן בתראי דאמרי כל שחייב בשבת חייב ברפוי וכל שאינו חייב בשבת אינו חייב ברפוי רפוי דתנא ביה קרא למה לי מיבעי ליה לכדתנא דבי ר' י' שמעאל דתניא (ב' דבי ר' י' שמעאל אומר ורפא ירפא מכל מקום חייב ברפוי שבת נמי חייב. ורבנן בתראי אמרי כתי' ר' שבתו, וקומא לן אכין ורקין מיעוטא, ורק זה מיעוט אגד יתירא יחסי בר' יהודה אמ' פטור הרפוי שאמרה התורה ורפא ירפא מכל מקום חייב ברפוי. ורבנן קמאי דחתול הבירוא מקשי שבת לרפוי, מה רפוי חייב אף שבת נמי חייב. ורבנן בתראי אמרי כתי' ר' שבתו יתן ורפא ירפא ומקשי רפוי לשבת מה שבת פטור אף רפוי פטור. ורפא ירפא, לבר' י' שמעאל דאמי מין שנינה רשות לרפא לרפוי. תנו רבנן מנין שאם עליו בה צמחים ובל'ל. תנא קמאי דהא בריתא כרבנן קמאי, ור' יוסי בר' יהודה אמ' פטור סמס. איכא למימר כאבוה

רבי סבר אין דנין. הכא נמי כויה נאמרה מחילה כלל דכויה משמע בין שיש עמה חבורה בין שאין עמה חבורה ואי היו חבורה סמך ליה היו דרשי חבורה פטור ואין בכלל אלא מה שצפירט יש עמה חבורה אין אין עמה חבורה לא השתא דכתיב פלע צימיה לא

(א) בריטא, (ב) ג' צ"מ קא:
צ"ב קס"ה, (ג) ג' ל'ל כ':
פד', (ד) אין זה לשון
הקונטרס וע"פ רש"י,

תורה אור השלם

1. אמ' יקום ויהיה
בחוץ על משענתו ונקח
הפכה רק שבתו יתן
ורפא ירפא:
שמות כ"ט
2. כויה תחת כויה פצע
תחת פצע חבורה תחת
חבורה: שמות כ"ח כה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אסיה דמנן
ג"ל קודם ד"ה אסיה
רחיקא:

גליון הש"ס

גמ' אבר רבה אישכחתי
לרבנן. סוכה ט"ז ע"א:

הגהות מהר"ב

רבינו שרירא
[א] גמ' ח"ל דמית על
כלריה ארבע כלרי אורי
וע"פ צעיר עק ארבי:

לעזי רש"י

אהלמ"י [אלארי].
אלוה. קהל. רש"י
[ריש"י]. שרף-עץ.

רבינו חננאל

וברפא וכלל המדוחקין זה
מזה פליגי, ר' סבר אין
דנין כי האי גונא בכלל
ופטור וכן עזאי סבר דנין.
וכן פירוש, כתי' כויה
תחת כויה פצע חבורה פצע
חבורה תחת חבורה, ר'
סבר כויה כלל, בין יש
בה חבורה בין אית בה
חבורה הכל חייב, פצע
תחת פצע חלק בין כויה
לחבורה, ומצאת החבורה
חזקה מן הכויה, וכי אמ'
גונא אין דנין אותו בכלל
ופטור. ואקשינן, ויכין
דכויה משמע בין אית
בה חבורה בין לית בה
חבורה הכל חייב, חבורה
דבת דחמא למה לי.
ופקדינן לדמים יתירין, אם
הוסיף להחבורה ניוטופא
בתשלומין. בן עזאי סבר
כי האי גונא דנין אותו
בכלל ופטור וחכי קאמי'
כויה אית בה חבורה
בין לית בה חבורה כויה
משמע, כויה כלל בין אית
בה חבורה בין לית בה
חבורה, חבורה פטור אין
בכלל אלא מה שפטר
אי אית בה חבורה אין
אי לית בה חבורה לא.
מתניחין ר' יהא ולא פטור
עזאי. צער שלא במקום
נזק היכי שיימינן, אומר
כמה אדם רוצה ליטול
לחיות מצטער בכך. וזה
זה צער שלא במקום
נזק, צער במקום נזק היכי
שיימינן, אומ' כמה אדם
המוכתב ידו למלכות
לקטועה, כמה רוצה ליתן
למי שיקטעה בסם ויסיר
ממנו צער הסיף, ומה
שנותן לה חייב החובל
לשלם לנתבול, ולזה דמי חיד, כי זה שומת הצער היא בלבד, רפוי, הכהו חייב לרפואתו וכו'. תנו רבנן עליו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפואתו וחייב ליתן לו דמי שבתו. שלא מחמת המכה אינו חייב ברפוי ולא בשבת. ור' יהודה אומ' אף מחמת המכה חייב ברפוי ולא בשבת. וחכמי' אומ' שבתו ורפואתו, כל שחייב בשבת חייב ברפוי.